

Neulansilmä vasempaan ja sataa oikeaan

Jari Aalto

Olen käyttänyt tänä vuonna runsaasti aikaa arvailuun, juorujen levittämiseen ja muuhun jonninjoutavaan vellomiseen, vieläpä työaikana. Voin tietysti yrittää puolustautua vierittämällä vastuun tapahtuneesta koulutuspolitiikan tekijöille. Onneksi kaltaiseni juorukellot menettävät nyt pääaiheensa, sillä valtioneuvosto antoi lopulta asetuksensa lukion tuntijaosta ja tavoitteista. Köröttely on ohi ja suora aukeaa. Asetus heijastelee julkisen talouden nykytilaa ja tämän hetken poliittista tilannetta, johon sisältyy käyty laaja yhteiskunnallinen keskustelu. Voimme päätellä, että uusi koulutuspoliittinen keskustelukierros on edessämme huomattavasti ennen kuin kymmenen vuotta on kulunut. Kiitos teille kaikille, jotka otitte osaa tulevaisuuden lukiota koskevaan keskusteluun. Erityiskiitos kuuluu HYOL:n lukioyhmän jäsenille. Teidän perustelunne ja kehittämisideanne näkyvät asetuksen sisällössä. Pidän lopputulosta odottamattoman hyvänä.

Minusta ei ole vähäinen asia, että laaja yleissivistys, opiskelijoiden tasa-arvo ja reaaliopettajien työ säilyttivät arvonsa. Lukion aito uudistaminen tapahtuu opetussuunnitelma- ja opettajien kehittämistyön kautta. Tietysti niin sanotut uudistusmieliset eli yleispihivistävän lukion kannattajat leimaavat nyt opettajat konservatiiveiksi. Kuulin myös vakavaksi tarkoitettuja ajatelmia, joissa väheksyttiin yhteiskunnallista keskustelua ja toivottiin päätösten jäävän asiantuntijoille. Puhujat tarkoittivat asiantuntijoilla virkamiehiä noin yleensä sekä rehtoreita ja opiskelijoita eritoten. Nämä tahot kuulemma näkevät asiat korkeammalta kuin fakkiutuneet opettajat. Mietinpä vain mitä kansakunnan toivot olisivat sitten sanoneet, kun rehtori olisi leikannut heidän valinnanvapautensa olemattomiin joko kunnan rahapulaan tai omaan sivistyskäsitkseen vedoten. Useissa tapauksissa se kuulunee: ”vähemmän on enemmän”. Lukiolaisten liiton sivuilta voi tosin lukea tutkimustuloksia, joiden mukaan useimmat opiskelijat eivät kaavailleet osakseen moniaineisesti tietämätöntä ja taitamatonta tulevaisuutta, vaan halusivat opintojen pakollisuuden säilyttämistä lukiossa.

Kuskeja ja kartanlukijoita on siis ollut monenlaisia, mutta kohta ruutulippu heilahtaa. Tunnustan, että puheenjohtajalta alkavat mennä pedaalit sekaisin. Vauhdin huuma tuntuu makealta, mutta samalla jalka hapuilee jarrua. Lukion opetussuunnitelman pitäisi olla valmis ja käytössä ennätysajassa eli 1.8.2016. Valmisteluun ei ole paljon aikaa eli on todennäköistä, että opetushallitus on valmistellut opetussuunnitelman perusteita varsin pitkälle. Saamieni tietojen mukaan valmistelu jatkuu virkamiestyönä, eikä erillisiä asiantuntijatyöryhmiä koota. Sen sijaan opettajien ja muiden tahojen mielipiteitä kuullaan muulla tavoin. Lisätietoa saamme lähiaikoina. Lukion uusien opetusmenetelmien kehittämistyö annettaneen lukioverkostolle, joka tekee työtään opetushallituksen rinnalla. Toivon vilpittömästi, että tällainen työtapo kompensoi ajan puutteen, mutta juuri nyt kärsin uskon puutteesta. Toivoisin, että myös kurssisisältöjä olisi aikaa tarkastella perusteellisesti, mutta se lienee tässä tilanteessa vaikeaa. Olen jokseenkin varma, etteivät kaikki uudentyyppiset ja -sisältöiset opetusmateriaalit valmistu annetussa ajassa. Toisin sanoen opiskelijat ovat tässä suhteessa syksyllä 2016 eriarvoisessa asemassa.

Tiedän, että monet ovat edenneet jo pitkälle sähköisten opetusmenetelmien kehittämisessä ja arvioinnin uudistamisessa. Toivon, että tartut nyt tilaisuuteen ja ehdotat rehtorille menoa mukaan lukioverkostoon, ja että juuri sinä voisit olla yksi koulunne kehittäjäopettajista. Myönnän, että tämä voi olla kohtuuton ehdotus, sillä samaan aikaan kunnat joutuvat hakemaan uudelleen lukiokoulutuksen järjestämisluvut, toisen asteen koulutuksen rahoitusperusteet muuttunevat ja sähköiset ylioppilaskirjoitukset alkavat. Luonnollisesti nämä asiat huolestuttavat useimpia meistä ja tekisi vain mieli pitää huivista kiinni, siksi paljon

nyt tapahtuu. On kuitenkin oma etumme olla mukana kehittämässä ideoita, jotka kenties antavat mahdollisuuden päästä osallisiksi esimerkiksi uusiin teemakursseihin ja lukiodiplomeihin. Ainakin mielenkiintoiset työtävät houkuttelevat opiskelijoita kursseille. Me HYOL:n hallituksessa puolestamme lupaamme katsoa, voisimmeko vielä tehdä jotain opetussuunnitelman perusteiden ja kurssisisältöjen osalta nyt kun tuntijako ja tavoitteet ovat selvillä. Lähettäkää mielipiteitänne meille HYOL:iin tai Kristina Kaiharille opetushallitukseen sekä osallistukaa mahdollisiin kuulemistilaisuuksiin. Syksyllä 2013 tekemämme ehdotukset ovat esillä nettisivujemme jäsenosiossa. Niitä on joka tapauksessa nyt muutettava.

Kirjoittaja on HYOL:n hallituksen puheenjohtaja.